

BÀI VĂN LẬP LUẬN GIẢI THÍCH CÂU TỤC NGỮ “TIÊN HỌC LỄ, HẬU HỌC VĂN”

1. Dàn ý phân tích câu tục ngữ Tiên học lễ, hậu học văn

a. Mở bài:

- Nhân dân ta từ bao đời nay vốn coi trọng đạo lí. Ngay cả trong lĩnh vực học tập cũng thế.
- Hiện nay, ở hầu hết trường học, mỗi ngày bước qua cổng trường là người học sinh nhìn thấy ngay một hàng chữ lớn: “Tiên học lễ, hậu học văn”.

b. Thân bài:

- Giải thích câu tục ngữ: “Tiên học lễ, hậu học văn”:
- + Hiểu đơn giản có nghĩa là: Học lễ trước, học văn sau.
- + “Lễ” là cách cư xử, trên tinh thần tôn trọng con người, kính trên nhường dưới trong các mối quan hệ xã hội. “Lễ” là tính cách là đạo đức của con người trong xã hội.
- + “Văn” là văn chương, hiểu biết, kiến thức, kĩ năng giúp người ta có học vấn ngày xưa là để đỗ đạt làm quan phò vua giúp nước. Ngày nay, “Văn” là kiến thức văn hóa, khoa học kĩ thuật, kĩ năng cần thiết được giảng dạy trong nhà trường.
- Học lễ trước, học văn sau có ý nghĩa như sau:
- + Đạo đức, hạnh kiểm là yếu tố cần được đặt ra trước để dạy dỗ và rèn luyện.
- + Cái đức của người học sinh là điều cần yếu nhất không thể thiếu, là cơ bản của con người là nền tảng để tiếp thu kiến thức.
- Vì sao “Tiên học lễ, hậu học văn”?
- + Đạo đức, phẩm chất của người học trò quyết định tinh thần, thái độ học tập và cũng quyết định luôn hiệu quả của việc học tập của mỗi người.
- + Cũng chính yếu tố này quyết định việc sử dụng năng lực của con người vào cuộc sống thường ngày.
- + Có “văn”, không có “lễ”, có “tài” không có “đức” thì tác hại đối với xã hội sẽ vô cùng to lớn.
- Thực hiện tinh thần “Tiên học lễ, hậu học văn”, chúng ta cần phải:
- + Đặt việc rèn luyện đạo đức tác phong lên hàng đầu, trên cơ sở đó phát huy học tập nâng cao kiến thức văn hóa, trình độ kĩ thuật và kĩ năng thực hành.
- + Tuy nhiên, nói học lễ trước, học văn sau là nói theo cách nói của người xưa, nhằm nhấn mạnh vào tầm quan trọng của việc học lễ, việc rèn luyện đức hạnh của con người. Ngày nay, chúng ta không tách ra mà tiến hành song song việc rèn luyện đạo đức với việc học tập văn học, sử học và kiến thức khoa học khác. Việc học lễ được lồng vào việc học văn, trong học văn có học lễ để bồi dưỡng con người toàn diện.

c. Kết bài:

- Phải chú ý công việc học tập vì đây là điều kiện giúp ta trở thành người công dân hữu ích cho xã hội mai này.
- Phẩm chất con người bao giờ cũng tồn tại “đức” và “tài”, “lễ” và “văn”, do đó không thể thiếu mặt nào.

2. Em hãy giải thích nội dung câu Tiên học lễ, hậu học văn – Bài văn số 1

Con người trước khi muốn khai phá kho tri thức, cần phải học hỏi lễ nghĩa mới có thể trở thành một người có ích, như người xưa từng nói: “Tiên học lễ hậu học văn”.

Nghĩa đen của câu tục ngữ này muốn nói rằng việc đầu tiên cần phải học lễ nghĩa và sau đó mới học văn hóa. Nhưng ý nghĩa sâu xa và hàm ẩn trong đó chính là lời dạy dỗ đầy sâu sắc. Con người trước tiên cần phải học đạo đức, học lễ nghi để làm một người tốt. Sau đó mới học văn hóa, học những tri thức của nhân loại để làm người có ích.

“Tiên học lễ” là gì? “Tiên” là trước hết học lễ nghĩa đạo đức làm người, thể hiện sự quan trọng của việc biết lễ phép, sống đúng đạo đức biết đối nhân xử thế với những người xung quanh là vô cùng quan trọng. Trong phần này cha ông ta muốn nhắc nhở con cháu mình muốn làm người tài giỏi thì trước tiên hãy học làm người tử tế, biết sống hiếu thuận, yêu kính người bề trên, người có ơn nghĩa với mình.

“Hậu học văn” là gì? “Hậu” chính là sau, thể hiện vị trí thứ hai của việc học văn hóa, học kiến thức so với việc học lễ nghĩa đạo đức là không quan trọng bằng. Con người sống trong xã hội muốn được người khác kính nể, tôn trọng thì cần phải có đạo đức, biết sống theo lễ giáo gia phong. Sau đó mới là học văn hóa, học những điều kiến thức, mang lại lợi ích về kinh tế, thành công trong công việc cho con người. Như vậy, câu tục ngữ trên có ý nghĩa vô cùng to lớn, quan trọng với mỗi con người chúng ta.

Không có thái độ quý trọng người lớn tuổi, không có sự tôn trọng với người nghèo, những người đã nuôi nấng ta lớn lên dù có học giỏi hay có tài đến đâu thì đều không có ý nghĩa. Người có nhân cách tốt thì xã hội mới quý trọng được. Một tấm gương cao cả về đạo đức đó chính là Chủ tịch Hồ Chí Minh. Bác là một con người vĩ đại, một nhà cách mạng lớn. Trước khi trở thành người như vậy Bác đã rèn luyện đạo đức cá nhân, tu dưỡng tâm chí. Khi trên những bục khán đài, bác đã nói đã tuyên truyền về đạo đức của mình cho các cán viên cán bộ, đề cao tinh thần khác quan, đạo đức.

Có “văn” mà không “có lễ” cũng giống như có “tài” mà không có “đức”. Điều ấy sẽ gây ra tác hại vô cùng to lớn. Một người dù có học vấn cao, nhưng lại không biết cách cư xử với những người xung quanh sẽ không có được sự kính trọng, yêu thương từ người khác. Thậm chí, họ có thể gây ra những hành vi sai trái, gây nguy hại cho xã hội (đánh nhau, trộm cướp, giết người...).

Chính vì vậy, mỗi người hãy đặt việc rèn luyện đạo đức, nhân cách lên hàng đầu. Trên nền tảng đó mới học tập kiến thức. Nhà trường và gia đình chính là nơi đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục đạo đức cho học sinh. Phải luôn ý thức được rằng rèn luyện đạo đức luôn song hành với rèn luyện kiến thức.

Như vậy, phẩm chất con người bao giờ cũng tồn tại “đức” và “tài”, “lễ” và “văn” không thể thiếu mặt nào. Mỗi người hãy ý thức được điều đó để có thể hoàn thiện bản thân, trở thành người có ích cho xã hội.

3. Giải thích ý nghĩa câu Tiên học lễ, hậu học văn – Bài văn số 2

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: “Có tài mà không có đức là người vô dụng...”. Cũng đồng quan điểm với lời dạy của chủ tịch Hồ Chí Minh, ông cha ta có câu: “Tiên học lễ, hậu học văn”.

Có lẽ đây là câu tục ngữ mà khi bước chân vào bất kỳ ngôi trường nào, chúng ta cũng có thể bắt gặp. Trước hết, cần hiểu được “tiên học lễ, hậu học văn” có nghĩa là việc đầu tiên cần phải học các lễ nghĩa, rèn luyện đạo đức, tu dưỡng nhân cách của bản thân; sau đó mới học đến những kiến thức văn hóa, nâng cao vốn hiểu biết.

Ở về câu thứ nhất, “tiên” có nghĩa là trước tiên, còn “lễ” là những lễ nghi hay hiểu đơn giản là cách cư xử của mỗi người trong cuộc sống. Con người sinh ra việc đầu tiên cần phải học chính là cách cư xử với những người xung quanh. Đến về câu thứ hai, “hậu” có nghĩa là sau, còn “văn” ý chỉ vốn kiến thức có được trong các môn học hay bên ngoài xã hội. Như vậy, câu tục ngữ muốn khuyên nhủ mỗi người việc cần học đầu tiên phải là học cách làm người có đạo đức, nhân cách tốt. Sau đó mới học đến những kiến thức văn hóa để có thể phát triển bản thân.

Quả thật, khi muốn đánh giá một con người, đôi khi chúng ta không nhìn vào những tấm giấy khen hay những tấm bằng tốt nghiệp. Mà chúng ta đánh giá họ thông qua những hành vi rất nhỏ trong cách giao tiếp, hành xử với những người xung quanh. Nếu “học văn” cung cấp kiến thức cho con người, thì học “lễ nghĩa” sẽ giúp rèn luyện đạo đức, phẩm chất tốt đẹp. Một người vừa có kiến thức sâu rộng, lại biết cách cư xử sẽ gây được thiện cảm tốt đẹp cho mọi người. Từ đó, con đường đến với thành công của họ sẽ nhanh chóng và dễ dàng hơn. Họ cũng nhận được nhiều tình yêu thương và cảm thấy hạnh phúc hơn.

Bởi nếu một người có kiến thức vô cùng uyên bác, được đất nước trọng dụng những sáng tạo cống hiến của mình. Nhưng người đó lại không biết cách đối nhân xử thế sao cho đúng giá trị đạo đức, không coi trọng những người lớn tuổi, những người sinh thành dưỡng dục ra mình thì những kiến thức tài giỏi mà anh ta học được cũng không có ý nghĩa gì hết. Một người có nhân cách tốt, thì mới là người được người ta kính trọng, yêu mến. Một con người dù tài giỏi nhưng không có đạo đức, không có nhân phẩm tốt thì dù có tài tới mấy cũng bị xã hội tẩy chay, bởi thói vô đạo đức của mình không được ai chấp nhận trong cộng đồng.

Không có gì cao đẹp hơn đạo đức và phẩm hạnh ở con người. Hãy không ngừng tu dưỡng đạo đức và văn hoá ứng xử cho bản thân. Đồng thời cũng không ngừng nỗ lực học tập tốt. Chính tri thức sẽ là nguồn sức mạnh giúp ta hoàn thiện bản thân. Có vậy ta mới trưởng thành và có ích cho xã hội.